

βουρκώσουν άποδ συγκίνησι καὶ ὅλοι τώρα μὲ ἀνυπομονήσια περιμέναμε τὴν διαταγὴν τοῦ ἔσκινῆματος γιὰ τὴν ἐκτέλεσι τοῦ μεγάλου σαμποτάκου.

ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΣ ΩΡΑ 23.00'

Τὸ σύρουπο ήταν ὅλα ἔτοιμα γιὰ τὴν ἀναχώρησι. Τὰ τμῆματα παρέμειναν στοὺς χώρους ἀναμονῆς καὶ τὰ κιδώτα μὲ τὶς ἔκρηκτικὲς ὕλες εἴχαν κι² ὅλας φορτωθεῖ. Στὶς ἔξημετη δόθηκε τὸ σύνθημα τοῦ ἔσκινῆματος. Πρῶτα ἔσκινησαν τὰ τμῆματα ποὺ εἴχαν ἀποστολὴν ν' ἀποκόφουν τὶς σιδηροδρομικὲς καὶ τηλεφωνικὲς γραμμὲς κι² ὅστερα ἀπὸ λίγο τὰ ὑπόλοιπα τμῆματα μὲ τὸ Στρατηγὸ ποὺ εἴχε μαζὶ του τὸν "Ἐντυ — "Αρη — Κρίς καὶ Πυρομάγλου. Εἶχε ἀρχίσει γὰρ σκοτεινάζει, ὅταν πήραμε τὸ μονοπάτι ποὺ διηγοῦσε στὰ πόδια τῶν δύο βουγῶν διπού στεκόταν προκλητικὴ γέφυρα τοῦ Γοργοποτάμου. Τὸ κρύο ήταν παγερό καὶ οἱ ἀραιὲς χιονονυφάδες κολλοῦσαν στὰ πρόσωπά μας. Μία ἀγριὰ γαλήνη ἐπικρατοῦσε σ' ὀλόκληρη τὴν περιοχὴ. Μονάχα τὰ τρεμουλιαστὰ φῶτα στὰ φυλάκια τῆς γέφυρας μᾶς ἔδειχγαν τὸν τόπο ποὺ σὲ λίγο θὰ παλεύαμε μὲ τὸ χάρο. Βαδίζαμε μέσα στὰ σκοτάδι, δ' ἔνας πίσω ἀπὸ τὸν ἄλλο μὲ προσοχὴ καὶ προφύλαξι, γιατὶ τὰ σύννεφα δὲν ἀφηγοῦν τὸ λίγο φεγγάρι νὰ φωτίσῃ τὸν τόπο.

Σὲ ἀρκετὴ ἀπόστασι ἀπὸ τὴν γέφυρα, σ' ἔνα νερόμυλο, τὰ τμῆματα χώρισαν καὶ τὸ καθένα πήρε τὴν κατεύθυνσι του. Ἐμείς, ποὺ θὰ ἐνεργούσαμε στὸ βόρειο ἄκρο, τὸ ἐφεδρικὸ τμῆμα καὶ δ' Στρατηγὸς μὲ τὸ ἐπιτελείο του πήραμε τὴν κατεύθυνσι γιὰ τὸ Λιανοκλάδι, ἐνώ δ' Μιχάλης Μυριδάκης μὲ τὸ τμῆμα του τράβηξε γιὰ τὸ νότιο ἄκρο τῆς γέφυρας. Οἱ σαμποτάρη μὲ τὰ φορτωμένα μουλάκια ἀκολούθησαν τὸ τμῆ-

μα τοῦ Μυριδάκη κι² ἔμειναν κρυμμένοι κοντά στὸ νότιο τμῆμα τῆς γέφυρας, γιατὶ ἀπὸ ἐκεῖ θὰ μποροῦσαν νὰ πλησάζουν τὰ σιδερένια βάθρα ποὺ στήριζαν τὸ νότιο τμῆμα τῆς.

Τετρακόσια μέτρα περίπου ἀπὸ τὴν γέφυρα σ' ἔνα ὄφιο ματάνι ἔμειναν δέρδας — "Ἐντυ — "Αρης — Κρίς — Πυρομάγλου μὲ τὸ ἐφεδρικὸ τμῆμα, ἐνδιέμεις συνεχίσαμε μὲ τὸ στοιχεῖο τοῦ πολυθόλου γιὰ τὸ βόρειο ἄκρο.

Πότε σκυψτοι καὶ πότε ἔρποντες, σὲν φίδια, φθάσαμε σ' ἀπόστασις ἀπὸ τὸ ἔχθρικὸ φυλάκιο 100 — 150 μέτρα καὶ πιάσαμε θέσεις σ' ἔνα παληὸ χαράκωμα, ποὺ μόλις μᾶς καλύπτε. Τὸ πολυθόλο μὲ σκοπευτὴ τὸν ἀντάρτη τοῦ ΕΔΕΣ Καπὲ στήθηκε λίγο πιὸ πάνω σὲ κατάλληλη θέση, γιὰ νὰ καλύψῃ τὴν ἐπίθεσι μας. "Ἄπ" τὶς θέσεις μας βλέπαμε τὸν Ἱταλὸ σκοπὸ γὰρ κινήται μπροστὰ στὸ φυλάκιό του, τὸ πολυθόλειο τοῦ ἔχθρου καὶ στὸ βάθος διακρίναμε τὴν πόρτα τοῦ φυλακίου. Μπροστά μας ήταν τὰ συρματοπλέγματα καὶ ἀνάμεσα ἀπὸ αὐτὰ καὶ τὸ πολυθόλειο τὸ ἔδαφος ήταν ἀποφιλωμένο. Τὰ βλέπαμε δῆλα αὐτὰ γιατὶ στὸ μεταξὺ τὰ σύννεφα εἴχαν ἔξαφανισθή καὶ τὸ φεγγάρι ποὺ ήταν στὴν χάση του φωτίζει μὲ τὶς ἀδύνατες ἀκτίνες του τόπου.

Μὲ σφιγμένα τὰ δόντια καὶ γυρισμένες τὶς κάγγες τῶν δπλῶν μας καταπάνω στὸν Ἱταλὸ σκοπό, ποὺ ὀμέριμνος πηγαίνοντας μπροστὰ στὸ φυλάκιό του, περιμέναμε μὲ τὸ ὡρολόγιο στὸ χέρι τὴν ώρα 23.00' γιὰ νὰ ἔξαπολύσωμε τὴν ἐπίθεσι.

Ξαφνικά, στὶς ἁνδεκα παρὰ πέντε, ἐπεσε ἡ πρώτη τουφεκία στὸ νότιο ἄκρο τῆς γέφυρας ἀπὸ τὸν Ἱταλὸ σκοπὸ ποὺ τὴν τελευταῖα στιγμὴ ἀντιλήφθηκε τὸν κλιδύο ἀπὸ τὶς φωνές ποὺ ἔβαλε ὅμαδάρχης τοῦ ΕΔΕΣ σ' ἔναν ἀντάρτη του ποὺ εἴχε κολλήσει στὶς λάσπες. Τὴν ἰδια στιγμὴ καὶ τὰ δικά μας πόλα ἔρριξαν τὴν πρώτη διοδρούτια τους ποὺ ἀφήσ-

ἄφυχο τὸν ἄμοιρο Ἰταλὸν σκοπό. Ἀμέσως ἡ μάχη φούντωσε ἀπ' ὅλες τις μεριές. Τὰ Ἰταλικὰ πολυβόλα καὶ ὑπλοπολυβόλα κροτάλιζαν δαιμονισμένα καὶ ἔρνοῦσαν φυτιά καὶ σίδερο. Τὰ δικά μας ὑπλοπολυβόλα καὶ στὲν κακάριζαν κι' αὖτα καὶ ὁ ἀντίλαλός τους ἔφερε στοὺς Ἑλληνες τὸ μήνυμα

'Ο ἀντάρτης τοῦ ΕΔΕΣ Παπα-Σπύρος Ζαφείρης πολὺ διακρίθηκε στὴν ἐπίθεση κατὰ τοῦ νοτίου ἄκρου τῆς Γεφύρας.

τῆς νίκης καὶ τῆς λευτεριᾶς. "Ἄδικα περιμέναμε γ' ἀκούσωμε καὶ τὸ δικό μας πολυβόλο νὰ κροταλίζῃ, μ' ὅλες τις προσπάθειες τοῦ Καπέ.

Στὸ νότιο ἀκουγόταν καθαρὴ ἡ χαρακτηριστικὴ κρητικὴ φωνὴ τοῦ Μιχάλη Μυριδάκη, ποὺ ἐμφύωνε τοὺς ἄνδρες του καὶ οἱ ἀγριες φωνὲς τοῦ Παπᾶ-Σπύρου Ζαφείρη, ποὺ μαζὶ μὲ τοὺς Ἐδεσίτες ἀντάρτες ρίχθηκαν στὶς ἔχθρικὲς θέσεις κι' ἥρθαν σῶμα μὲ σῶμα μὲ τὸν ἔχθρο.

Στὸ δικό μας τομέα (βόρειο) τὰ ἔχθρικὰ πυρὰ δραστικὰ καὶ καταιγιστικὰ δὲν μᾶς ἀφηγαν νὰ σηκώσωμε κεφάλι καὶ νὰ πλησιάσωμε τὰ συρματοπλέγματα, ποὺ κι' αὐτὰ προστατεύονταν ἀποτελεσματικά. Οἱ χειροβομβίδες μας μόλις πλησιάζουν τὶς θέσεις τοῦ ἔχθρος. Βρεθήκαμε σὲ δύσκολη θέση καὶ πολλοὶ ἀντάρτες ἀναγκάσθηκαν νὰ πάρουν ἄλλες θέσεις καλύψεως, λίγη πιὸ πίσω. Μείγαμε τώρα στὶς θέσεις μας τέσσαρες ἀντάρτες, δι γράφων, δ Νικόλαος Φώτος ἀπ' τὶς πυργές, δ Νικόλαος Γρίβας ἀπ' τὴν Μεγαλόχαρη καὶ δ Βαγγέλης Παπακώστας ἀπὸ τὸ Γριμπόδι Ιωαννίνων, συγεχίζοντας τὴν μάχη. Σὲ μιὰ στιγμὴ, στὴν προσπάθειά μου νὰ ἔξαχριθωστα τὶς νέες θέσεις τῶν δικῶν μας, μὲν Ἰταλικὴ ριπή λίγο ἔλλειψε νὰ μὲ γαζώσῃ, δὲν οἱ ἀντάρτες Νικ. Φώτος καὶ Βαγγέλης Παπακώστας δὲν μὲ τραβοῦσσαν ἔγκαιρα στὸ χαράκωμα. Σὲ λίγη λεπτὰ στὸ πλευρὸ μας νοιώσαμε τὴν παρουσία καὶ τῶν ἄλλων ἀνταρτῶν, ποὺ ἐνισχυμένοι μὲ τρεῖς ἀντάρτες τοῦ ἐφεδρικοῦ τμήματος, τὸν Νίκο Ζέρba, Παντελῆ Κωτσάκη καὶ Γιώργο Ἀρθανίτη, ἔναναγύρισαν στὶς παλήρες τους θέσεις, ἔτοιμοι γιὰ τὴν τελικὴ ἔφοδο. Ο Παπαχρήστος, ποὺ ήταν δίπλα μου, ἔσυρε τὴν ξιφολόγχη καὶ μὲ μὰ κοπίδα δικόρια στὸ χέρι προχώρησε πρὸς τὰ συρματοπλέγματα. Μὲ πολὺ κόπο καὶ μεγαλύτερο κίνδυνο κατάφερε ν' ἀνοίξῃ ἔνα πέρασμα καὶ, δρμώντας πρώτος, ἔδωσε τὸ σύνθημα τῆς ἔφοδου. Βρέθηκα κοντά του καὶ μαζὶ του κάτω

ἀπ' τὴν κάνηγη τοῦ Ἰταλικοῦ πολυδόλου. Ή φωτιὰ καὶ οἱ σφαίρες τοῦ πολυδόλου περγοῦσαν ἀπάνω ἀπὸ τὰ κεφάλια μας. Τὰ βλήματα τῶν χειροβομβίδων, ποὺ ἔπεφταν πίσω στὶς πλάτες μας, τραυμάτισκαν τὸν Ἀνθυπολοχαγό, εἰτα χῶρις ἐλαφρά. Τραυματισμένος ὅπου ἦταν δρπαξῆς κι' αὐτός, μαζὶ μου, τὶς χειροβομβίδες μιὰ - μιὰ καὶ τὶς ρίχναμε πάνω μας, μέσα στὸ πολυδόλεῖο. Στὸ μεταξὺ εἶχαν φθάσει καὶ οἱ ὑπόλοιποι ἀντάρτες κι' ὅλοι μαζὶ μ' ἔνα διλιγαντίκαμε στὶς θέσεις τοῦ ἔχθρου. Οἱ χειροβομβίδες μας εἶχαν ὀχρηστεύσει τὸ πολυδόλο καὶ σκοτώσει τὸ σκοπευτή του. Λίγο πιὸ κάτω, δὲ διλος πολυδόλητής του, δὲ Κραταιάνη, τραυματισμένος πιάσθηκε αἰχμάλωτος. Χωρὶς χρονοτριβή πιάσαμε θέσεις πυροβολώντας πρὸς τὴν κατεύθυνσι ποὺ ἔφυγαν οἱ Ἰταλοί.

Τώρα τὸ βόρειο ἦταν στὰ χέρια μας καὶ δὲ Παπαχρήστος ἔρριξε τὴν λευκὴ φωτοδόλιδα, ποὺ εἶχε καθορισθῆ, ώς σύνθημα γιὰ τὴν κατάληψή του.

Τὴν ἕδια στιγμή, ποὺ ὑψώνονταν στὸν Οὐρανὸν περήφανη ἡ λευκὴ φωτοδόλιδα μας, ἀκούσαμε καὶ τὸ σφύριγμα τῶν "Αγγλῶν σαμποτέρ ποὺ μᾶς προειδοποιοῦσαν νὰ καλυφθοῦμε γιατὶ θὰ γινόταν ἡ πρώτη ἀνατίναξι. Μὲ κομμένη τὴν ἀνάσα πέσαμε μπροσύμωτα στὶς θέσεις μας καὶ περιμέναμε. "Υστερα ἀπὸ ἔνα λεπτὸ μιὰ θεόρατη ἐκτυφλωτική λάμψη ὑφώθηκε στὸν οὐρανὸν σκορπίζοντας τὰ τδέα τῆς γέφυρας καὶ φωτίζοντας τὶς πλαγιές τῆς Οἴτης. Οἱ ἔκρηκτικὲς ὅλες γιὰ τὴν πρώτη ἀνατίναξη, τοποθετήθηκαν ἀπ' τοὺς "Αγγλούς σαμποτέρ κατὰ τὸν χρόνο ποὺ ἔμειξες ἀγωνίζομασταν γιὰ τὴν κατάληψή του βόρειου ἄκρων. Μόλις ἔπεσε τὸ νότιο, βαστερα ἀπὸ μιὰ ὥρα ἀγώνα, πῆγαν διαταγὴ ἀπὸ τὸν "Ἐντυ ποὺ εἶχε στὸ μεταξὺ κατεβεῖ στὰ κράσπεδα τῆς γέφυρας, ν' ἀρχίσουν τὸ ἔργο τῆς καταστροφῆς.

"Η πρώτη ἀνατίναξη δὲν θλοκλήρωσε τὸ ἔργο τῆς κατα-

στροφῆς. Γ' αὐτὸς οἱ σαμποτέρ ἔβαλαν ἐμπρὸς καὶ γὰρ δεύτερη.

Τὴν ὥρα, ποὺ ἔμειξε στὸ βόρειο κρατούσαμε τὶς θέσεις μας καὶ ἀναμέναμε καὶ τὴ δεύτερη ἀνατίναξι, ἀκούσαμε ἀριστερά μας ἀπὸ τὴν κατεύθυνσι τῆς Λαμίας ριπὲς καὶ τὸ βογγητὸ ἔνδε τραίνου ποὺ ἐρχόταν πρὸς τὴ γέφυρα. "Ηταν τὸ τε-

Ο ἀντάρτης τοῦ ΕΔΕΣ Γεώργιος Ζαγκαδιέρος ποὺ τραυματίσθηκε κατά τὴν ἀνατίναξη τῆς Γέφυρας.

θωρακισμένο Ἰταλικὸ τραίνο μὲ τὶς Ἰταλικές ἐνισχύσεις, ποὺ τὸ τμῆμα τοῦ ΕΛΑΣ δὲν κατέφερε νὰ σταματήσῃ καὶ τώρα σὰν πελώριο φάντασμα συρόταν κατὰ πάνω μας. "Ο διδηγός του ἦταν "Ελληνας καὶ δταν ἔφθασε κοντά μας φώναξε: «Αδέλφια, εἴμαι "Ελληνας, μὴ μὲ σκοτώνετε». "Απότομα σταμάτησε λίγα μέτρα ἀπὸ μᾶς κι' οἱ Ἰταλοί ἀρχίσαν νὰ κατεδαίνουν ἀπὸ τὴν ἀνιθετη πλευρὰ τοῦ τραίνου, γιατὶ ἀπὸ τὴν πλευρὰ τὴ δική μας τοὺς θέριζαν τὰ πυρά μας, ποὺ εἶχαμε ἀρχίσει ἐναγτίον τους.

Στήν κρίσιμη αυτή στιγμή ἀντίχησε και πάλι: ή σφυρίχτρα τῶν σωματοτέρη γιὰ τὴ δεύτερη ἀνατίναξι. Ἡ ἔκρηξη ἦταν μικρότερη ἀπ' τὴν πρώτη. "Έκαψε δύμας τὴ δουλειά της. Τίποτε δὲν ἔμεινε δρθιό ἀπ' τὴ γέφυρα. Τὴ θέσι της εἶχε πάρει τὸ χάος. Τὸ ποτάμι χαρούμενα και βιαστικά ἔσερνε τὰ συντρίμια της, λέει πώς ἔνοιωθε κι' αὐτὸ τὸ μεγάλο κακό, ποὺ ἔκαναν στὴ χώρα μας, πρὶν ἀπὸ λίγο, τὰ ὄλικὰ ποὺ ἀποτελοῦσαν τὴ γέφυρα.

Τὴν ἵδια στιγμὴ μὲ τὴν ἔκρηξη ὑψώθηκαν στὸν οὐρανὸ και οἱ δύο πράσινες φωτοβολίδες, ποὺ σήμαναν τὴ σύμπτυξη και τὴ συγκέντρωσι δλων τῶν ἀνταρτῶν στὸ προκαθορισμένο σημεῖο. Ἡ ἀποστολή μας εἶχε τελειώσει. Ἡ γέφυρα τοῦ ΓΟΡΓΟΠΟΤΑΜΟΥ δὲν ὑπῆρχε πιά. Οἱ ἀντάρτες τώρα ἀπ' δλες τὶς μεριές ἀρχισαν νὰ ἀνηφορίζουν πρὸς τὴν Οἰτη. Οἱ 30 ἀντάρτες τοῦ ΕΔΕΣ, ἀφοῦ ἔρριξαν και τὶς τελευταῖς σφαίρες τους στὸν Ἰταλούς τοῦ τραίνου, ἀρχισαν κι' αὐτοὶ ν' ἀνηφορίζουν. Φεύγοντας εἰδάμε τους Ἰταλούς νὰ πιάνουν θέσεις κοντά στὴ χαλασμένη γέφυρα. Τὴν ἀπογοήτευσι τους ἀπ' τὴ θέα τῶν συντριμῶν μεγάλωσε και ἡ πινακίδα τοῦ Μυριδάκη, ποὺ ἦταν κρεμασμένη σ' ἥνα ἀπ' τὰ φυλάκια και ποὺ ἔγραψε:

«ΕΙΣ ΟΙΩΝΟΣ ΑΡΙΣΤΟΣ ΑΜΥΝΕΣΘΑΙ ΠΕΡΙ
ΠΑΤΡΗΣ»

ZEPBAΣ

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟ